

Magnus Hopland Ødegård

Kritisk sportsjournalistikk?

Hvordan dekket NRK verdensmesterskapet i fotball i Russland 2018?

En kvantitativ innholdsanalyse av NRK sin dekning av fotball-VM i Russland 2018

Bacheloroppgave i Medievitenskap
Veileder: Hedvig Tønnesen
Mai 2023

Magnus Hopland Ødegård

Kritisk sportsjournalistikk?

*Hvordan dekket NRK verdensmesterskapet i fotball i
Russland 2018?*

En kvantitativ innholdsanalyse av NRK sin dekning av
fotball-VM i Russland 2018

Bacheloroppgave i Medievitenskap
Veileder: Hedvig Tønnesen
Mai 2023

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
Det humanistiske fakultet
Institutt for kunst- og medievitenskap

Kunnskap for en bedre verden

Sammendrag

I 2016 og 2022 arrangerte henholdsvis Russland og Qatar verdensmesterskapene i fotball for herrer, til tross for kritikk knyttet til menneskerettighetsbrudd, korrupsjon, og sportsvasking. Dette førte til at mange i Norge boikottet verdensmesterskapet i Qatar 2022, og flere har vært kritiske til de norske mediene sin dekning av kontroversielle idrettsarrangement. Denne oppgaven er en kvantitativ innholdsanalyse av NRK sin dekning av fotball-VM i Russland 2018, med søkelys på den kritiske dekningen. Resultatene viste at den kritiske dekningen var lav, at den avtar utover i mesterskapet, og at de kritiske artiklene er utelukkende nyhetsartikler som i stor grad er produsert utenfor NRK sin sportsredaksjon. Formålet med analysen er å gå tilbake i tid for å finne ut hvordan NRK som rettighetshaver og allmennkringkaster dekket et mesterskap i et autoritært land med lite respekt for menneskerettigheter, og hvor statslederen bruker idretten aktivt som et politisk virkemiddel. I tillegg til dette er analysen gjennomført for å kunne sammenligne resultatene med lignende analyse gjort av mesterskapet i Qatar 2022.

Innholdsfortegnelse

1. Introduksjon	4
1.1. Aktualisering.....	4
1.2. Problemstilling	5
2. Teoretisk rammeverk og tidligere forskning.....	6
2.1. Medias makt.....	6
2.2. Sportsjournalistikkens plassering	7
2.3. Symbiose: Sport og medier.....	8
2.4. Tidligere forskning.....	9
2.5. Hypoteser	10
3. Metode	11
3.1. Valg av metode	11
3.2. Utvalg og datainnsamling.....	12
3.3. Variabler	12
3.3.1. Fokus	13
3.3.2. Kritikk	13
3.3.3. Journalist	13
3.3.4. Publiseringstidspunkt	14
3.4. Kvalitetsvurdering	14
3.4.1. Reliabilitet.....	14
3.4.2. Validitet.....	15
3.4.3. Generaliserbarhet.....	15
4. Resultater.....	16
4.1. Kritisk dekning.....	17
4.2. Journalister og fokus.....	17

<i>4.3. Utvikling - Kritikk gjennom mesterskapet</i>	<i>19</i>
<i>5. Diskusjon</i>	<i>20</i>
<i>5.1. H1; Kritisk dekning?</i>	<i>20</i>
<i>5.2. H2; Kritikk produsert utenfor sportsredaksjonen</i>	<i>21</i>
<i>5.3. H3; Dalende kurve</i>	<i>22</i>
<i>5.4. Begrensninger</i>	<i>23</i>
<i>5.5. Videre forskning</i>	<i>23</i>
<i>6. Konklusjon</i>	<i>24</i>
<i>Litteraturliste</i>	<i>25</i>
<i>Kodebok</i>	<i>28</i>

1. Introduksjon

1.1. Aktualisering

I Norge ble verbformen av ordet «sportsvasking» - «sportsvaske» - kåret til årets ord av Språkrådet i 2021 (Språkrådet, 2021), og journalisten Andreas Selliaas ble av Kampanje.no kåret til årets medienavn i 2022 (Hofsrud, 2022). Selliaas driver nettstedet idrettspolitik.no, og skriver kritisk om idrett, politikk og samfunn, men også om mediens rolle i det hele.

Sportsvasking beskrives som det som «skjer når stater arrangerer eller sponser store idrettsarrangementer, klubber eller organisasjoner for å avlede oppmerksomheten vekk fra menneskerettighetsbrudd som staten kritiseres for» (Amnesty International).

Fra november til desember 2022 ble det som av flere har blitt omtalt som tidenes mest omdiskuterte mesterskap arrangert. For første gang i historien ble et verdensmesterskap i fotball arrangert i Midtøsten, nærmere bestemt Qatar. Qatar, og mesterskapet, har blitt kritisert for en rekke forhold. Landet praktiserer dødsstraff, og homofili kan straffes med inntil syv års fengsel (Amnesty International). I Qatar er over 90 prosent av befolkningen migrantarbeidere uten statsborgerskap, og disse har vært essensielle for at VM kunne arrangeres - de har bygd stadioner, hoteller, veier og annen infrastruktur i landet, i tillegg til å bemanne servicebransjen (Amnesty International). Qatar har vært kjent for å praktisere kafala-systemet, et system der maktforholdet mellom arbeidstager og arbeidsgiver er ekstremt skjevt. Dette systemet er ikke i henhold til internasjonale menneskerettigheter, og Amnesty med flere har avslørt systematiske menneskerettighetsbrudd knyttet til migrantarbeiderne (Amnesty International).

Til tross for at fotball-VM i Qatar ble viet oppmerksomhet, og fikk kritikk, er ikke kontroversielle mesterskap arrangert av autoritære regimer noe nytt. Man trenger ikke gå lenger tilbake enn det foregående verdensmesterskapet i fotball, da det ble arrangert i Russland i 2018.

Russlands bruk av idrett i politikken, og som arrangører av store idrettsarrangementer er også omdiskutert.

Olympisk våpenhvile er en tradisjon som har pågått siden antikkens OL (Resolution 48/11, 1993). Denne våpenhvilen er brutt tre ganger. Samtlige ganger av Russland, og den siste gangen da de invaderte Ukraina i 2022 (Durkee, 2022).

Også i Russland er det utfordringer knyttet til korrupsjon, og et autoritært styresett med lite respekt for menneskerettigheter. Også ytrings- og pressefriheten er begrenset (FN, 2022). Det er slike forhold et land kan prøve å dreie oppmerksomheten vekk fra ved å arrangere store mesterskap, gjennom sportsvasking.

Et fagfelt som blir utfordret når spørsmål knyttet til politikk og samfunn rettes mot idretten er sportsjournalistikken. Hvilket ansvar har sportspresen når det kommer til dekningen av idrett og politikk, hvor flinke er de, og hvordan har utviklingen vært etter introduksjonen av - og søkelyset på - begrep som sportsvasking?

I tillegg til Andreas Selliaas har også andre uttrykt sin misnøye for hvor kritiske den norske sportspresen evner å være. Blant dem er professor, samfunnsdebattant, og idrettssosiolog Gerd von der Lippe. Hun har lenge vært kritisk til norsk sportspresse, og uttalte at «Det er veldig få sportsjournalister som graver skikkelig. De har mer enn nok med å dekke sporten» (Bergh, 2022) i etterkant av det heftig kritiserte verdensmesterskapet i fotball i Qatar 2022.

1.2.Problemstilling

Det er nå over ett år siden Russland sin invadering av Ukraina. Når blant andre sportshistoriker Stanis Elfsborg har pekt på hvordan Putin bruker idretten aktivt som et skalkeskjul i politikken (Norum, 2022) er det av interesse å i retrospekt se på hvordan mediene dekket fotball-VM i Russland 2018, et mesterskap som blant annet ble brukt av Russland for å skaffe internasjonal legitimitet og for strategiske samtaler med andre land (Selliaas, 2022).

Denne oppgaven er en kvantitativ innholdsanalyse av NRK sin dekning av fotball-VM i 2018, på bakgrunn av problemstillingen: *Hvordan dekket NRK verdensmesterskapet i fotball i Russland 2018?* Innholdsanalysen vil se på den kritiske dekningen, hvilke journalister som stod for den kritiske dekningen, fokuset i de kritiske artiklene, og hvordan utviklingen var gjennom mesterskapet.

Ved å gi tall på hvor stor den kritiske dekningen av et verdensmesterskap var, vil innholdsanalysen av NRK sin dekning kunne vise i hvilken grad NRK forvaltet sin samfunnsrolle som allmennkringkaster (Medietilsynet, 2021). I tillegg til at Putins bruk av idrett i politikken har blitt problematisert (Norum, 2022), er det også hensiktsmessig å gjennomføre innholdsanalysen av VM i Russland 2018 da resultatene kan sammenlignes med analyser gjort på dekningen av verdensmesterskapet i Qatar 2022. Sammenligningen vil

kunne si noe om forskjellen mellom mesterskapene, og sette tallene fra mesterskapet i Qatar i et nytt perspektiv.

2. Teoretisk rammeverk og tidligere forskning

I denne delen av oppgaven gjør jeg rede for teori, begreper, og tidligere forskning. Det er dette som til sammen utgjør oppgavens teoretiske rammeverk. Hypotesene og variablene har sine utgangspunkt i teori og forskning som presenteres her.

2.1. Medias makt

Teorien og forskningen som vil bli presentert tar for seg aspekter ved medievitenskapen og sportsjournalistikk. Teorien som presenteres vil ikke være relevant dersom det ikke var etablert at mediene har en særskilt posisjon i dagens samfunn. Derfor skal denne delen redegjøre for medienes posisjon og makt, med ekstra søkelys på NRK.

Graden av makt mediene innehar har vært gjenstand for forskning over lang tid, og allerede i 1963 kom tanken om at mediene ikke skal fortelle hva publikum skal mene, men hva de skal mene noe om (Schwebs, Ytre-Arne og Østbye, 2020, s. 241). Dette blir kalt dagsordenfunksjonen, og går ut på at mediene påvirker hvilke saker folk er opptatt av (Schwebs, Ytre-Arne og Østbye, 2020, s. 241).

Mediene velger også hvordan et saksområde skal vinkles. De velger hvilke sider ved en sak de skal legge vekt på, og innehar dermed makt når det kommer til hvordan saker oppfattes. Schwebs, Ytre-Arne og Østbye kaller dette å bygge fortolkningsrammer (2020, s. 243), og disse rammene fremhever enkelte aspekter ved hendelser, definerer problemer, og setter de i årsakssammenhenger. Fortolkningsrammene legger grunnlaget for moralske vurderinger (Entman, 1993, sitert i Schwebs, Ytre-Arne og Østbye, 2020, s. 243).

Ifølge dagsordenfunksjonen og fortolkningsrammer påvirker mediene hvilke saker folk er opptatt av, og hvilke aspekter ved sakene de legger vekt på (Schwebs, Ytre-Arne og Østbye, 2020). For at publikum skal kunne mene noe om de utenomsportslige og politiske sidene ved kontroversielle mesterskap er man avhengige av medier som setter denne tematikken på dagsorden, og som fremhever disse aspektene. Gjennom en kritisk dekning av fotball-VM 2018 vil ikke NRK påvirke hva publikum mener om Russland og de utenomsportslige forholdene, men dekningen har en betydning for om publikum i det hele tatt vil ha noen meninger om det.

NRK og TV2 hadde TV-rettighetene for verdensmesterskapet, og har som riksdekkende medier evnen til å prege nyhetsbildet ved å forsterke dagsordenen (Schwebs, Ytre-Arne og Østbye, 2020, s. 241).

NRK har i tillegg som allmennkringkaster et særskilt ansvar i det norske medielandskapet, og skal jf. NRK-plakaten punkt 13 «bidra til å fremme den offentlige samtalen og medvirke til at hele befolkningen får tilstrekkelig informasjon til å kunne være aktivt med i demokratiske prosesser» (Vedtekter for NRK, 2023, § 13).

2.2.Sportsjournalistikkens plassering

Ifølge Peter English så blir sportsjournalistikken - til tross for at den utgjør en betydelig del av de største mediehusene sine aviser/nettavisser - ofte oversett av forskere på grunn av sin trivialitet, og det finnes ikke mye forskning på sportsjournalistikken som fagfelt. (Boyle et al., 2010; Cokey et al., 2006; Nicholson et al., 2011, i English, 2016, s. 4). Fraværet av detaljert analyse av sportsjournalistikk blir forklart med at det ikke anses som viktig sammenlignet med andre aspekter ved journalistikk (English, 2016, s. 4)

Dette synet på sportsjournalistikken som mindre viktig kommer tydelig fram flere ganger. English referer også til Marchetti (2005) som argumenterer for at sportsjournalister, på grunn av deres begrensede kunnskaper og snevre felt, har et lavt profesjonelt omdømme (English, 2016, s. 5).

I 2020 publiserte Ryan Broussard en analyse av sportsjournalisters dekning av sosiopolitiske temaer. Hans tekst tar opp sportsjournalistikkens evne til kritisk journalistikk. Han referer til Brennen og Brown (2016), og Oates og Pauly (2007) når han forteller at sportsjournalister historisk sett har mislyktes i å bedrive undersøkende og kritisk dekning av sosiale og politiske spørsmål (Broussard, 2020, s. 1630).

Selv om det finnes forskning som bygger opp om synet på sportsjournalistikken som «mindre viktig» og «fraværet av kritisk dekning», finnes det også tegn på at dette kan være en trend som kan være i ferd med å snu.

I den samme forskningen fra Broussard kommer det fram at sportsjournalistikken kan være i ferd med å forandre seg vekk fra en journalistikk som unngår kritisk dekning (2020, s. 1630). Dette blir begrunnet med at unge sportsjournalister, i motsetning til de eldre generasjonene med sportsjournalister, i større grad omfavner journalistikk som omhandler sosiale og politiske temaer (Hardin, Zhong, og Whiteside, 2009, referert i Broussard, 2020, s. 1631).

Til tross for drøftingen av en sportsjournalistikk der landskapet endrer seg - hvor flere yngre sportsjournalister omfavner temaer som går utenpå den tradisjonelle sportsjournalistikken - kommer det fram at flere nyhetssteder fører en praksis der sportssaker som også omhandler politikk og samfunnskritikk blir sendt videre til, og håndtert av, journalister som skriver om politikk, kultur, og kriminalsaker (Broussard, 2020, s. 1635).

2.3.Symbiose: Sport og medier

For å forstå mediernes evne til å bedrive kritisk sportsjournalistikk kan det være nyttig å benytte seg av begrepet symbiose.

Symbiose er en naturvitenskapelig term som blir beskrevet som «to ulike arter av dyr, planter eller andre organismer lever tett og påvirker livene til hverandre» (Hegre og Bedin, 2021, ingress).

Begrepet har blitt adoptert av medievitenskapen, blant annet om forholdet mellom mediene og politikken. Herbert J. Gans bruker ikke begrepet symbiose, men bruker dansen tango som en metafor for å beskrive forholdet mellom journalister og kilder. På samme måte som «det trengs to til å danse tango», så er det en gjensidig avhengighet i forholdet mellom kildene og journalistene der kildene trenger tilgang på journalister, og journalistene trenger tilgang til kildene (Gans, 1979, s. 116).

Denne tematikken - forholdet mellom journalister og kilder - drøftes nærmere av Melanie Magin og Peter Maurer i «Beat Journalism and Reporting» (2019). De presenterer tre mulige utfordringer av symbioseforholdet; 1. jevnlig kontakt mellom journalister og kilder kan føre til et personlig og vennskapelig forhold der man mister den profesjonelle distansen. 2. Den profesjonelle distansen kan også forsvinne dersom journalistenes forhold til kildene blir så tett at de selv blir ansett som aktivister og talsmenn i stedet for uavhengige observatører. 3. En motpol til de andre punktene kan oppstå dersom journalistene tar på seg en overdreven rolle som «vaktbikkje» (oversettelse av «watchdog»). Da risikerer journalistene å miste tilgang til kildene sine, men også å bidra til en kynisk politikk som svekker demokratiet (Magin og Maurer, 2019, s. 12).

Knut Helland er professor i medievitenskap, og han bruker begrepet «symbiose» når han beskriver forholdet mellom sport og media (Helland, 2004), der begge parter er avhengige av hverandre.

Tidligere leder i Dagbladets sportsredaksjon, Tormod Haugstad, forteller i Helland sin tekst at det koster mer å være kritisk i sportsredaksjonen. For sportsmediene er tilgangen viktig, og dersom man bedriver kritisk journalistikk kan man risikere å miste tilgang (Helland, 2004, s. 11).

I Helland sin avslutning beskylder han sportsredaksjonene med å bedrive tekstreklame. Det kommer fram at det egentlig er «sportsredaksjonene som skal ta seg av sportsnyhetene, men sportsredaksjonene bruker i stor grad sine sendinger til å bygge idrettene som attraksjoner mer enn de bedriver kritisk journalistikk på feltet» (Helland, 2004, s. 12).

Symbioseforholdene, og deres konsekvenser, er interessant sett opp mot oppgavens tematikk. I forbindelse med verdensmesterskapet i 2022 rapporterte flere medier at de strevde med tilgang da de skulle lage kritiske reportasjer fra Qatar (Norum, 2022b).

Går forholdet mellom mediene og sport - symbiosen der de er avhengige av hverandre - utover den kritiske dekningen?

2.4. Tidligere forskning

Under verdensmesterskapet i Qatar 2022 gjennomførte faktisk.no en undersøkelse av den kritiske nyhetsdekningen til syv av Norges største nyhetssteder.

I forkant av mesterskapet lovet alle de syv sjefene for nyhetsnettstedene at de skulle dekke både det sportslige og det utenomsportslige. «Bestikkelser, korrupsjon, brudd på menneskerettigheter og moderne slaveri» var blant kritikken som ble rettet mot mesterskapet og FIFA i forkant (Molnes og Delebekk, 2022).

FIFA er det internasjonale fotballforbundet, og har i en årrekke vært utsatt for beskyldninger om korrupsjon. I 2015 ble en rekke FIFA-topper arrestert på bakgrunn av korrupsjonsanklager (Collett, Homewood, Raymond, 2015), og i 2022 kom det rettsdokumenter som beskylder representanter fra Russland og Qatar for å ha bestukket styremedlemmer i forbindelse med rettighetene til VM (Panja og Draper, 2020).

Sportsredaktør i NRK, Espen O. Langfeldt, uttalte blant annet at NRK skulle «benytte anledningen til å formidle historiene som Qatar og Fifa ikke ønsker å vise fram» og at «Vi skal være spesielt kritiske til å formidle bilder og historier som fremmer glansbilder av både Qatar og Fifa» (Langfeldt, 2022).

Den endelige undersøkelsen viste at 32 prosent av dekningen til de største nyhetsstedene var kritisk. NRK havnet litt over snittet med 34 prosent, mens Dagbladet hadde den høyeste

andelen kritiske saker med 36 prosent. Lavest var TV2 med 26 prosent (Molnes og Delebekk, 2022).

Et interessant funn som også kom fram av undersøkelsen var at de opplevde en markant nedgang i kritiske saker etter de ti første dagene av mesterskapet. Gjennom de første ti dagene inneholdt 45 prosent av sakene kritikk, men den kritiske andelen mer enn halverte seg i resten av mesterskapet. Etter at mesterskapet var godt i gang, og de ti første dagene var gjennomført, var andelen på 21 prosent (Molnes og Delebekk, 2022).

I den samme undersøkelsen ble også sakene fordelt etter vinkling. Det kom fram av faktisk.no sin undersøkelse at nyhetssaker i større grad enn sportssaker inneholdt kritikk (Molnes og Delebekk, 2022). Av de 449 sakene som inneholdt kritikk, var det 397 av de nyhetssaker. Det vil si at 88 prosent av de kritiske sakene var kategorisert som nyhet.

2.5. Hypoteser

Aspektene jeg har valgt å undersøke på bakgrunn av problemstillingen «*Hvordan dekket NRK verdensmesterskapet i fotball i Russland 2018?*» er; den kritiske dekningen, om artiklene som inneholder kritikk i stor grad blir produsert utenfor NRKs sportsredaksjon og om de i størst grad er nyhetsartikler, og hvordan utviklingen i den kritiske dekningen er utover mesterskapet.

Siden mediene innehar en viktig dagsordenfunksjon, og derav antas å påvirke hva vi mener noe om (Schwebs, Ytre-Arne og Østbye, 2020, s. 241), er det vesentlig å se på i hvilken grad NRK setter kritikk av mesterskap som er knyttet til sportsvasking, menneskerettighetsbrudd, og korrupsjon på dagsordenen (Elfsborg, 2018).

Den første hypotesen er utarbeidet på bakgrunn av forskning som beskriver sportsjournalistikken som lite kritisk (Broussard, 2020 og Helland, 2004), men også forskning som viser til at sportsjournalistikken kan være i ferd med å endre kurs (Broussard, 2020).

Dette, i tillegg til introduksjonen av begrep som «sportsvasking» (Språkrådet, 2021), er utgangspunkt for den første hypotesen om at den kritiske dekning vil være lav, og vesentlig mindre enn den var i 2022.

Hypotese 1 (H1): Mindre enn 20 prosent av artiklene fra verdensmesterskapet i Russland 2018 vil inneholde kritikk.

I det teoretiske rammeverket er det presentert teori som viser at flere nyhetssteder sørger for at sportssaker som også omfatter politikk og samfunnskritikk ikke blir skrevet av

sportsjournalister, men av journalister som vanligvis skriver om politikk, kultur, og kriminalsaker (Broussard, 2020, s. 1635).

Dette kan sees i sammen med tallene til faktisk.no, som viste at de kritiske sakene i størst grad var kategorisert som nyhetssaker (Molnes og Delebekk, 2022).

At hendelser som skjer i sportsverdenen, men som omfatter temaer som går utenpå kun sport, tildeles andre journalister enn sportsjournalister, og at et flertall av kritiske saker er nyhetssaker er utgangspunktet for den andre hypotesen.

Hypotese 2 (H2): *Et flertall av artiklene som inneholder kritikk er skrevet utenfor NRKs sportsredaksjon, og vil ha et nyhetsfokus.*

I faktisk.no sin undersøkelse av VM i Qatar kom det fram at det var en markant nedgang i kritiske artikler etter de ti første dagene av mesterskapet. Den kritiske dekningen gikk fra å være på 45 prosent de første ti dagene, til 21 prosent for resten av mesterskapet (Molnes og Delebekk, 2022). Denne forskningen, og disse resultatene for VM i 2022 er utgangspunktet for den siste hypotesen.

Hypotese 3 (H3): *Andelen kritiske artikler vil dale etter at den første fjerdedelen av mesterskapet er gjennomført.*

3. Metode

I denne delen vil jeg gjøre rede for bruk av metode, og grunnlag for den valgte metoden. Deretter vil jeg presentere det aktuelle datamaterialet, og forklare hvordan utvalget av det nevnte datamaterialet - med avgrensinger - er gjennomført. Her vil også variablene bli presentert, og det vil bli argumentert og redegjort for hvorfor disse er valgt.

3.1. Valg av metode

Oppgaven består av en kvantitativ innholdsanalyse av NRK sin dekning av fotball-VM i Russland 2018, med søkelys på kritisk dekning. Innholdsanalysen er gjort på artikler publisert av NRK i tidsrommet verdensmesterskapet ble avholdt, det vil si en periode på 32 dager (14. Juni 2018 - 15. Juli 2018). Jeg valgte denne perioden fordi det var i dette tidsrommet verdensmesterskapet ble arrangert, og det vil gjøre tallene for analysen av VM 2018 sammenlignbare med faktisk.no sine tall for VM 2022. Deres analyseperiode strakk seg fra åpningsdagen til finaldagen av mesterskapet i Qatar 2022 (20. November 2022 - 18. Desember 2022).

Målet med den kvantitative analysen er at den skal kunne benyttes på en større mengde data, og deretter gi tall. Man analyserer tekster på en systematisk og standardisert måte (Magin og Geiss, 2021, s. 186). Som Magin og Geiss skriver videre er målet «å identifisere generaliserbare mønstre i store mengder tekst for å utforske den sosiale virkeligheten slik den formes av og presenteres i tekst» (2021, s. 186).

Jeg så det som hensiktsmessig å gjennomføre en kvantitativ innholdsanalyse på bakgrunn av oppgavens størrelse og tematikk. En kvalitativ tilnærming som fremhever innsikt og forståelse ville vært ineffektiv bruk av tid sammenlignet med en tilnærming som fremhever oversikt og forklaring (Tjora, 2021, s. 35).

Ved å undersøke oppgavens tema gjennom en kvantitativ tilnærming vil jeg kunne «registrere sammenliknbar og strukturert informasjon» (Ringdal, 2007, s. 92), som er hensiktsmessig med tanke på at resultatene skal sammenlignes med resultatene faktisk.no (Molnes og Delebekk, 2022) fikk i en lignende innholdsanalyse.

3.2. Utvalg og datainnsamling

Utvalget i oppgaven består av totalt 96 artikler fra nettsiden til nyhetsmediet NRK. For å finne artiklene oppgavens utvalg består av brukte jeg databasen Retriever. Retriever er Nordens ledende selskap innen dataanalyse og kommunikasjonsinnsikt (Retriever, u.å.).

I databasen til Retriever gjennomførte jeg et søk bestående av ordene «fotball» og «VM». Søket ble avgrenset til «Web» og deretter til NRK. Tidsperioden ble satt til 14. Juni 2018 - 15. Juli 2018. En ytterligere avgrensing var en nedre ordgrense på 200 ord. Denne ble satt inn for å unngå saker fra NRK sin liveoppdateringstjeneste «SISTE NYTT» og andre korte artikler. Korte artikler mangler nok dybdegrunnlag til å kunne gjennomføre en analyse/koding. I tillegg er det ikke oppført navn på journalisten(e) som har skrevet liveoppdateringene under tjenesten «SISTE NYTT», noe som ville vært ødeleggende for variabelen «Journalist».

Etter alle avgrensingene ble det totale utvalget fra søket på 124 artikler. Jeg valgte å kode alle artiklene, og sile ut artikler som ikke var relevante. Dermed fikk jeg et fullstendig bilde hvor resultatet ikke ble påvirket av at jeg operasjonaliserte et tilfeldig utvalg.

3.3. Variabler

Variablene som er brukt i denne oppgaven er fokus, kritikk, journalist, og publiseringstidspunkt.

Nederst i dokumentet er kodeboken lagt ved. Der kommer det ytterligere beskrivelser av hvordan variablene er operasjonalisert.

Den første variabelen «Fokus» er utarbeidet både på bakgrunn av Broussards teori om at saker som inneholder politikk og samfunnskritikk er laget av andre journalister, og dermed ikke vil ha et gjennomgående sportsfokus (2020, s. 1635), men også faktisk.no sin studie som viste at de kritiske sakene i størst grad var nyhetssaker (Molnes og Delebekk, 2022).

For å kunne sammenligne mediedekningen av fotball-VM i Russland med mediedekningen av fotball-VM i Qatar, er to av variablene utelukkende bygget på faktisk.no sin studie (Molnes og Delebekk, 2022). Dette gjelder variablene «Kritikk» og «Publiseringstidspunkt».

For å belyse Broussards teori om at sportssaker som også inneholder politikk og samfunnskritikk blir gitt bort til andre journalister enn sportsjournalister (2020, s. 1635), har jeg lagt til variabelen «Journalist» for å undersøke om de kritiske artiklene i stor grad er produsert utenfor NRKs sportsredaksjon.

3.3.1. Fokus

I den første variabelen «Fokus» kategoriseres artiklene etter sportslig eller utenomsportslig fokus. Her vil artiklene kategoriseres som «Nyhet» eller «Sport» på bakgrunn av om artikkelen dreier seg om mesterskapet og fotball, eller om den har et utenomsportslig fokus.

3.3.2. Kritikk

Variabelen «Kritikk» er delt inn i «Kritisk» og «Ikke kritisk». For å kategoriseres som «kritisk» må saken inneholde minst én setning der det henvises til kritikk av FIFA eller Russland på bakgrunn av brudd på menneskerettigheter, korrupsjon, bestikkelser eller lignende.

3.3.3. Journalist.

Variabelen «Journalist» er delt inn i «Sportsjournalist» og «Annen journalist». Den første kategorien vil være artikler som er skrevet av sportsjournalister, mens den andre vil være journalister fra andre fagfelt.

For å avgjøre om journalisten er sportsjournalist eller ikke vil jeg bruke google til å finne ut hva journalisten jobber med. De fleste journalistene hadde også profiler på nettstedet LinkedIn der de hadde ført opp hvilken jobb de er i, og tidligere har hatt. Her var blant annet «NRK Sport» ført opp i kategorien «Erfaring» blant flere av journalistene.

3.3.4. Publiseringstidspunkt

Den siste variabelen har fått navnet «Publiseringstidspunkt», og er delt inn i fire kategorier i form av tidsperioder. Siden mesterskapet varte i 32 dager er samtlige perioder 8 dager, og dermed like lange.

De fire tidsperiodene har fått følgende navne og perioder:

1: Første periode (14. Juni - 21. Juni)

2: Andre periode (22. Juni - 29. Juni)

3: Tredje periode (30. Juni - 7. Juli)

4: Fjerde periode (8. Juli - 15. Juli)

Det er tatt utgangspunkt i tidspunktet for publisering, ikke eventuelle oppdateringer saken måtte ha.

3.4. Kvalitetsvurdering

I dette kapittelet vil det gjøres en kvalitetsvurdering på bakgrunn av oppgavens reliabilitet, validitet, og generaliserbarhet.

3.4.1. Reliabilitet

Reliabilitet er målingens stabilitet, eller pålitelighet. Det går ut på om man vil få de samme resultatene etter gjentatte målinger med det samme måleverktøyet (Ringdal, 2007, s. 86).

Én måte å sjekke kodebokens reliabilitet på er at den samme personen som koder materialet gjentar prosessen, og koder det samme materialet ved hjelp av samme kodebok på et senere tidspunkt (Krippendorf, 2018, referert i Magin og Geiss, 2021, s. 192). Dette kalles intrakoderreliabilitet, og man oppnår høy intrakoderreliabilitet dersom kodingene samsvarer (Magin og Geiss, 2021, s. 192).

En slik test har blitt gjennomført i etterkant av at alle artiklene fra NRK ble kodet første gang. 20 tilfeldige artikler ble kodet på nytt, og resultatet fra den andre gjennomføringen samsvarte med den første gjennomføringen.

Kodeboka inneholder presise forklaringer for hvordan oppgavens artikler skal kodes. Flere av variablene inneholder også oppskrift for hva man skal gjøre dersom det skulle oppstå tvilstilfeller, eller andre situasjoner som kan gjøre at man ikke er sikker på hvordan artikkelen

skal kodes. Dette styrker oppgavens reliabilitet ved at man vil få de samme resultatene etter gjentatte målinger med det samme måleverktøyet, og resultatenes pålitelighet styrkes.

3.4.2. Validitet

Validitet, eller gyldighet, går ut på om man faktisk måler det man vil måle (Ringdal, 2007, s. 90). Høy reliabilitet er en forutsetning for høy validitet (Ringdal, 2007, s. 96).

Vil man finne svar på de hypotesene som er formulert av oppgaven? Høy validitet vil oppnås ved en presis kodebok og godt formulerte variabler som står i sammenheng med hypotesene.

Oppgavens forutsetning for å finne svar på det den er ute etter styrkes ved at kodeboken og variablene tar utgangspunkt i, og bygger på, tidligere forskning. To av variablene bygger på de samme forutsetningene som faktisk.no har brukt i sin analyse av fotball-VM i Qatar 2022 (Molnes og Delebekk, 2022), og vil gjøre sammenligningsgrunlaget mellom de to mesterskapene sterkere. Én variabel har utgangspunkt i Ryan Broussard sin analyse (2020) av sportsjournalisters dekning av sosiale og politiske problemer, og én variabel er konstruert på bakgrunn av forskning hentet fra både Broussard (2020) og faktisk.no (Molnes og Delebekk, 2022).

3.4.3. Generaliserbarhet

Hvilken måte enhetene er valgt, og om måleinstrumentene er valide er betingelser som sørger for at resultatene ikke blir systematisk forvrenget (Magin og Geiss, 2021, s. 192). Kan tallene fra den kvantitative analysen generaliseres?

Enhetene er valgt gjennom det anerkjente medieovervåkningsnettstedet Retriever, og alle tekstene som kom opp i søket er kodet. Det er altså ikke gjort et tilfeldig utvalg. Feilmarginen blir mindre jo flere tekster som er kodet (Magin og Geiss, 2021, s. 192). Det er mulig å argumentere for at 96 artikler isolert sett ikke gir et helhetlig bilde, men siden det ikke er gjort et tilfeldig utvalg, og alle artiklene er kodet, vil ikke det ikke forekomme en feilmargin mellom det som ville blitt en estimert verdi (resultatet dersom det hadde blitt gjort et tilfeldig utvalg) og sann verdi.

Til tross for at alle artiklene som dukket opp i søket er kodet, kan det være begrensinger ved søket som kan sørge for at det er svakheter ved utvalget.

Selv om søket hos Retriever hadde fordelen med at det kunne begrenses til perioden for mesterskapet, har også dette søket svakheter. Søket inneholder artikler med nøkkelordene

«fotball» og «VM», så relevante artikler uten disse nøkkelordene er ikke med. I tillegg har artikler med mindre enn 200 ord blitt fjernet av ulike årsaker som er nevnt i kapittelet for metode. Dermed er det også en svakhet ved utvalget dersom det finnes relevante artikler på under 200 ord som ikke er med. Flere artikler ville sørget for et mer presist resultat der hver enkel artikkel ville utgjort mindre avvik.

I fasen da søkemotor og datamateriell skulle bestemmes ble ulike alternativer vurdert. Det ble vurdert å hente sakene direkte fra NRK sin egen nettside, og jeg var også i kontakt med NRK i håp om at de hadde et eget arkiv over alle artiklene som de kunne dele. De ga meg en lenke til alle artiklene som var tagget med «Fotball-VM 2018», men poengterte at det trolig var en del artikler fra mesterskapet som ikke er tagget, og som derfor ikke ville dukke opp. En annen svakhet med å bruke dette arkivet var at jeg ikke kunne begrense tidsperioden til mesterskapets åpnings- og avslutningsdag, noe som ville gitt artikler som utelukkende ble publisert under mesterskapet. Da hadde jeg måttet gjennomført dette manuelt, noe som ville tatt lengre tid og som ville gjøre oppgaven mer utsatt for menneskelig feil.

Selv om alle artiklene til NRK er kodet, og man derfor kan si at resultatet er representativt for hvordan NRK sin dekning av fotball-VM 2018 var, blir det et annet spørsmål om resultatene også kan gjelde for andre nyhetssteder. I faktisk.no sin analyse av dekningen av fotball-VM 2022 skilte det 10 prosentpoeng mellom nyhetsstedene som var minst og mest kritiske i sin dekning (Molnes og Delebekk, 2022). Siden tallene fra 2022 lå på omtrent samme nivå for de syv nyhetsnettstedene kan det tenkes at resultatene for NRK sin dekning av fotball-VM i 2018 også kan gi et generelt bilde av dekningen i 2018, men det beste ville naturligvis vært å gjennomføre en større gjennomgang av flere, eller alle nyhetsnettstedene.

Det bør også påpekes at valg av nyhetssted vil kunne spille inn. Flere av de største nyhetstedene er kommersielle aktører, mens NRK er statsfinansiert. Selv om resultatet fra 2022 var relativt jevnt ville det vært naturlig å tenke at NRK, som ikke er avhengig av reklameinntekter og klikk, har en annen journalistisk inngang til kontroversielle idrettsarrangementer.

4. Resultater

I dette kapittelet vil det presenteres ulike tabeller og grafer som viser oversikt over NRK sin dekning av fotball-VM i 2018.

Tabellene og grafene viser fordelingen mellom kritiske og ikke kritiske artikler, hvilke type journalister som stod for deknningen - med ekstra søkelys på de kritiske artiklene, fordelingen av artiklenes fokus, og hvordan den kritiske deknningen utviklet seg utover i mesterskapet.

4.1.Kritisk dekning

Her kommer resultatene for fordelingen av kritiske og ikke kritiske artikler for hele mesterskapet.

Tabell 1: Oversikt over deknningen i prosentandel, og antall i parentes.

	Artikler
Kritisk	11% (11)
Ikke kritisk	88% (85)
Totalt	100% (96)

Som vi kan se av tabell 1 inneholdt 11 av totalt 96 artikler kritikk. Dette vil si at 11 saker inneholder minst én setning der det henvises til kritikk av FIFA eller Russland på bakgrunn av brudd på menneskerettigheter, korrupsjon, bestikkelser eller lignende. Det utgjør 11 prosent, og bekrefter **H1**; *Mindre enn 20 prosent av artiklene fra verdensmesterskapet i Russland 2018 vil inneholde kritikk.*

4.2.Journalister og fokus

Her kommer det resultater for hvordan deknningen er fordelt mellom sportsjournalister og andre journalister, med hovedfokus på sportsjournalister og den kritiske deknningen. Deretter kommer resultatene for hvordan deknningen er fordelt etter fokus. Også her er søkelyset rettet mot de kritiske artiklene.

Tabell 2: Oversikt over deknningen fordelt på journalister i prosentandel, og antall i parentes.

	Kritisk	Ikke kritisk	Totalt
Sportsjournalist	3% (3)	72% (69)	75% (72)
Annen journalist	8% (8)	17% (16)	25% (24)
Totalt	11% (11)	89% (85)	100% (96)

Som vi kan se av tabell 2 er 72 av artiklene skrevet av journalister som er kategorisert som sportsjournalister, mens andre journalister står for de resterende 24 artiklene. Dette utgjør en prosentandel på henholdsvis 75 (sportsjournalister) og 25 (annen journalist) prosent av de totalt 96 artiklene.

Tabell 3: Oversikt over kritisk dekning fordelt på journalister i prosentandel, og antall i parentes.

	Kritisk
Sportsjournalist	27% (3)
Annen journalist	73% (8)
Totalt	100% (11)

Til tross for at sportsjournalister stod for 75 (tabell 2) prosent av NRK sin dekning av fotball-VM i Russland 2018 er resultatet tilnærmet omvendt når det kommer til artiklene som inneholdt kritikk. Der sportsjournalistene stod for 75 prosent av den totale dekningen, kan vi av tabell 3 se at andre journalister stod for 73 prosent av artiklene som inneholdt kritikk, mens sportsjournalistene stod for de resterende 27 prosentpoengene.

Dette bekrefter første del av **H2**; ***Et flertall av artiklene som inneholder kritikk er skrevet utenfor NRKs sportsredaksjon, og vil ha et nyhetsfokus.***

Tabell 4: Oversikt over kritisk dekning fordelt på fokus.

Fokus	Kritisk
Sport	0% (0)
Nyhet	100% (11)
Totalt	100% (11)

Som vi kan se av tabell 4 har samtlige av de kritiske artiklene, altså 100 prosent, et nyhetsfokus. Det vil si at det ikke var én eneste artikkel som inneholdt kritikk som hadde et sportsfokus.

Dermed er også den siste delen av **H2** bekreftet; *Et flertall av artiklene som inneholder kritikk er skrevet utenfor NRKs sportsredaksjon, og vil ha et nyhetsfokus.*

4.3.Utvikling - Kritikk gjennom mesterskapet

Her kommer resultatene for hvordan den kritiske dekningen utviklet deg gjennom mesterskapet

Tabell 5: Oversikt over dekningen fordelt på tidsperioder i prosentandel, og antall i parentes.

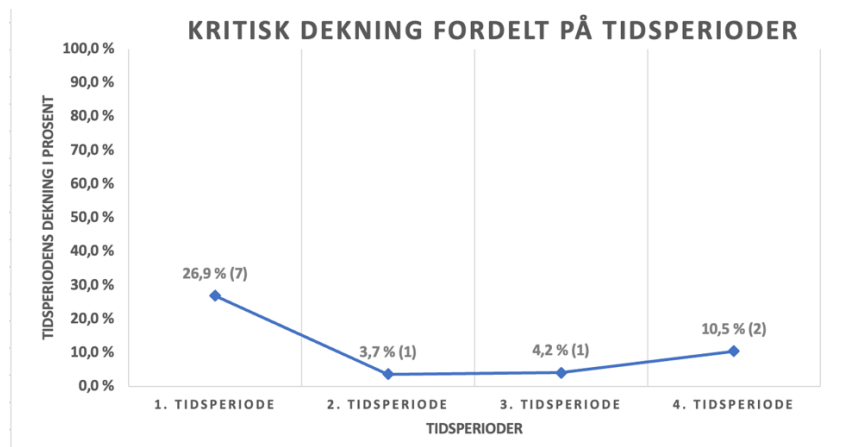
Merk at det her er brukt desimaler for å skille mellom resultatene i andre og tredje tidsperiode.

	Kritisk	Ikke kritisk	Totalt
1. Tidsperiode	26,9% (7)	73,1% (19)	100% (26)
2. Tidsperiode	3,7% (1)	96,3% (26)	100% (27)
3. Tidsperiode	4,2% (1)	95,5% (23)	100% (24)
4. Tidsperiode	10,5% (2)	89,5% (17)	100% (19)
Hele mesterskapet	11,5% (11)	88,5% (85)	100% (96)

I tabell 5 ser vi at av 11 artikler som inneholdt kritikk kom 7 i første tidsperiode, 1 i andre tidsperiode, 1 i tredje tidsperiode, og 2 i fjerde tidsperiode. Det utgjør 26,9 prosent av dekningen i første tidsperiode, 3,7 prosent av dekningen i andre tidsperiode, 4,2 prosent av dekningen i tredje tidsperiode, og 10,5 prosent av dekningen i fjerde tidsperiode.

Graf 1: Linjediagram over hvor stor prosentandel av dekningen som inneholdt kritikk fordelt på de fire tidsperiodene.

Merk at det også her er brukt desimaler for å kunne skille mellom andre og tredje tidsperiode

Her ser vi utviklingen i NRK sin kritiske dekning av fotball-VM i Russland 2018 illustrert grafisk med et linjediagram.

Som vi kan se både av tallene i tabell 5, og linjediagrammet i graf 1, daler den kritiske dekningen etter den første tidsperioden. Dermed er også den siste hypotesen (**H3**) bekreftet; *Andelen kritiske artikler vil dale etter at den første fjerdedelen av mesterskapet er gjennomført.*

Det er likevel verdt å merke seg at den kritiske dekningen fikk et oppsving i den siste tidsperioden.

5. Diskusjon

I dette kapittelet vil hypotesene, og oppgavens problemstilling drøftes på bakgrunn av resultatene som ble presentert i det foregående kapittelet.

5.1.H1; Kritisk dekning?

Som nevnt, og grafisk presentert i resultatdelen, bekrefter funnene i analysen av NRK sin dekning av fotball-VM 2018 **H1**; *Mindre enn 20 prosent av artiklene fra verdensmesterskapet i Russland 2018 vil inneholde kritikk.*

Resultatet fra analysen viste at kun 11 prosent av artiklene inneholdt kritikk. Det er en differanse på 9 prosentpoeng, og nesten en halvering av prosentandelen i hypotesen.

Resultatet stemmer overens med teori og forskning som beskriver kritisk dekning som et manglende element i sportsjournalistikken (Broussard, 2020, Helland, 2004). Resultatet kan også sees i sammenheng med symbioseforholdet mellom sport og medier, der redselen for å være for kritisk, og dermed miste tilgang, sørger for at den profesjonelle distansen forsvinner (Magin og Maurer, 2019), noe medieviter Knut Helland poengterte i sportssammenheng

allerede i 2004. Uttalelsen hans om at symbioseforholdet mellom fotball og medier fører til at mediene bygger «idrettene som attraksjoner mer enn de bedriver kritisk journalistikk» (s. 12) kan se ut til å stemme også nå. Helland har i sin forskning funnet ut at sportsredaksjoner anser seg som ekstra utsatte fordi kildetilgangen er viktig, og at dette kan gå utover den kritiske dekningen (2004, s, 11).

I etterkant av VM i Qatar meldte blant annet TV2 om vanskeligheter ved å få tilgang da de skulle lage kritiske reportasjer fra Qatar (Norum, 2022b).

Resultatene fra NRK sin dekning av Russland sitt VM i 2018 er markant lavere enn faktisk.no sin analyse av Qatar 2022 (Molnes og Delebekk, 2022). Snittet for alle nyhetsstedene sin kritiske dekning av Qatar 2022, på 32 prosent, er 21 prosentpoeng høyere enn NRK sine 11 prosent fra 2018. NRK, som lå to prosentpoeng over snittet for 2022, har økt sin kritiske dekning med 22 prosentpoeng sammenlignet med VM i Russland 2018.

Det er logiske grunner til at tallene for 2022 er vesentlige høyere enn 2018. Forskning viser at tilnærmingen til sportsjournalistikken som fagfelt, der man unngår kritikk, kan være i ferd med å snu (Broussard, 2022). Økningen støttes også av at temaer som sportsvasking har fått en større plass i den offentlige debatten, noe kåringene av «sportsvaske» som årets nyord (Språkrådet, 2021) og Andreas Selliaas som årets medienavn (Hofsrud, 2022) tilsier.

5.2.H2; Kritikk produsert utenfor sportsredaksjonen

Der den første hypotesen gir svar på den helhetlige dekningen av sportsarrangementet, går den andre hypotesen mer detaljert inn på den kritiske dekningen, og resultatene er fascinerende.

Ikke overaskende er et sportsarrangement som fotball-VM i Russland stort sett dekket av sportsjournalister. Som tallene i tabell 2 viste stod sportsjournalister for 75 prosent av dekningen. Til tross for dette er tallene for nesten omvendt når man avgrensner utvalget til utelukkende kritiske artikler. I klartekst vil dette si at det var journalister som ikke til vanlig jobber med sport som stod for store deler - 73 prosent - av den kritiske dekningen til NRK under fotball-VM i Russland 2018. Resultatene bekrefter dermed den første delen av **H2; *Et flertall av artiklene som inneholder kritikk er skrevet utenfor NRKs sportsredaksjon, og vil ha et nyhetsfokus.***

At journalister utenfor NRK sin sportsredaksjon står for nesten tre fjerdedeler av den kritiske dekningen, til tross for at sportsjournalistene står tre fjerdedeler av den totale dekningen,

stemmer overens med forskning som viser at nyhetssteder tildeler sportssaker som også omhandler samfunnskritikk og politikk til journalister fra andre fagfelt (Broussard, 2020).

Også den siste delen av **H2**; *Et flertall av artiklene som inneholder kritikk er skrevet utenfor NRKs sportsredaksjon, og vil ha et nyhetsfokus* blir bekreftet. På dette punktet er tallene så klare som kan få det. Ikke bare har flertallet av de kritiske sakene et nyhetsfokus, samtlige av de 11 kritiske artiklene er nyhetsfokuserte saker.

Resultatene som viser at de kritiske artiklene utelukkende har et nyhetsfokus kan også sees i sammenheng med Broussard sin forskning (2020) som viser at de kritiske sakene blir tatt hånd om av journalister utenfor sportsredaksjonen. Det er naturlig at sakene ikke har et sportsfokus når journalisten heller ikke er sportsjournalist. I tillegg til dette støttes funnene av tall fra faktisk.no. I faktisk.no sin undersøkelse fra 2022 kom det fram at 88 prosent av sakene med kritikk var nyhetssaker (Molnes og Delebekk, 2022).

5.3.H3; Dalende kurve

I den siste hypotesen er det forsøkt å finne ut om den kritiske dekningen forandrer seg gjennom mesterskapet.

Funnene i tabell 5 og graf 1 viser at det er en klar nedgang i kritisk dekning etter at den første fjerdedelen av mesterskapet er gjennomført. Den siste hypotesen, **H3**; *Andelen kritiske artikler vil dale etter at den første fjerdedelen av mesterskapet er gjennomført* støttes dermed av funnene.

Det er en sterk nedgang etter første tidsperiode der 26,9 prosent av dekningen var kritisk. Den kritiske dekningen var relativt lik i andre og tredje kvartal, med en prosentandel på henholdsvis 3,7 og 4,2. Så er det interessant å se at den kritiske dekningen i den fjerde tidsperioden øker, sammenlignet med to midtre periodene. I den fjerde tidsperioden er den kritiske dekningen er på 10,5 prosent. Også her er prosentandelen betydelig lavere enn i den første perioden, men det er likevel verdt å merke seg at nedgangen ikke er lineær, eller tilnærmet konstant etter det første kvartalet.

Disse resultatene stemmer overens med forskningen faktisk.no gjennomførte under VM i Qatar 2022, som også var bakgrunnen for hypotesen. Der kom det fram at den kritiske dekningen gikk fra å være 45 prosent de ti første dagene, til å være 21 prosent resten av mesterskapet (Molnes og Delebekk, 2022). Også det sekundære funnet, at den kritiske dekningen opplever et oppsving mot slutten av mesterskapet stemmer overens med faktisk.no

sin analyse. Som vi kan se av tabellen øverst i deres sak (Molnes og Delebekk, 2022) ser man at den kritiske dekningen synker utover i mesterskapet, men at den får et oppsving helt mot slutten av mesterskapet.

5.4. Begrensninger

Oppgaven har allerede hatt en gjennomgang av svakheter i kvalitetsvurderingen, men det vil likevel bli gjort rede for begrensninger.

Selv om det ikke er gjort et tilfeldig utvalg, og samtlige artikler som kom opp i søket til Retriever er kodet, kan det være svakheter ved søket som gjør at relevante artikler som hadde bidratt til å gjøre utvalget større er fjernet.

Artiklene er avgrenset etter kodeordene «fotball» og «vm». Dersom NRK har produsert artikler uten disse ordene i forbindelse med VM i Russland vil det være mangler i utvalget, men det er ikke å anta at det skal være relevante artikler uten disse.

En annen begrensning som er satt på søket, som kan ha fått konsekvenser for utvalget, er den øvre ordgrensen på 200 ord. Den ble satt inn for å unngå liveoppdateringer fra NRKs nyhetsfunksjon «SISTE NYTT» og korte saker som manglet nok dybde til å kunne kodes. Det er likevel mulig at relevante artikler som kunne vært en del av utvalget ikke er med på grunn av denne begrensningen.

Størrelsen på utvalget begrenser resultatenes treffsikkerhet. Dette får ekstra mye å si for de kritiske artiklene som er så få at hver artikkel gjør et stort utslag. Dette kommer best fram i hypotesen og variabelen som har med utviklingen av den kritiske dekningen å gjøre. I de tre siste tidsperiodene er det så få kritiske artikler at én enkel artikkel gjør stort utslag.

5.5. Videre forskning

Som Peter English nevner er sportsjournalistikken et felt som mangler langvarig og detaljert forskning (English, 2016, s. 4). For at man skal forstå fagfeltet bedre trengs det mer akademisk forskning slik at resultat og funn kan sees i sammenheng med tidligere forskning, noe denne oppgaven er et forsøk på.

I startfasen av utformingen av problemstillingen ble det sett på mulighetene for å gjennomføre en kombinasjon av kvantitativ og kvalitativ analyse. Da var tilleggsspørsmål som *Hvilke redaksjonelle valg tas i forbindelse med dekningen av kontroversielle idrettsarrangement?* aktuelt og interessant.

Det er av interesse å komme på innsiden av de største mediehusene i Norge for å se hvordan de jobber i forbindelse med idrett og politikk, og kontroversielle idrettsarrangementer.

6. Konklusjon

Denne oppgaven er en kvantitativ innholdsanalyse som har forsøkt å svare på problemstillingen; *Hvordan dekket NRK verdensmesterskapet i fotball i Russland 2018?*

For å besvare problemstillingen ble tre hypoteser, og fire variabler, utarbeidet på bakgrunn av tidligere forskning på sportsjournalistikk.

Resultatene viste at NRK sin dekning av fotball-VM i Russland inneholdt lite kritikk, at de kritiske artiklene hadde utelukkende nyhetsfokus og i stor grad ble skrevet utenfor NRK sin sportsredaksjon, og at den kritiske dekningen hadde en markant nedgang etter at den første fjerdedelen av mesterskapet var gjennomført.

NRK har gjennom dagsordenfunksjonen makt til å bestemme hvilke saker vi er opptatt av (Schwebs, Ytre-Arne og Østbye, 2020, s. 241), i tillegg til at de som allmennkringkaster har et særskilt ansvar for å bidra til den offentlige samtalen gjennom tilstrekkelig med informasjon (Vedtekter for NRK, 2023, § 13).

Blant de kritiske artiklene var det tydelige tendenser på at NRK har et klart skille mellom harde og myke nyheter. Den kritiske dekningen ble i stor grad gjennomført av journalister som til vanlig jobber med andre ting enn sport, og av sakene som hadde sportsfokus inneholdt ingen kritikk. Dette kan føre til et todelt publikum der man ikke blir eksponert for de samme nyhetene. Den delen av publikum som er interesserte i utenomsportslige temaer i forbindelse med verdensmesterskapet i fotball vil kunne bli eksponert for kritikken, mens de som utelukkende er interesserte i de sportslige aspektene kan ende opp med å gå glipp av all kritikken.

At sportsjournalister ikke tar for seg samfunnskritiske og politiske aspekter ved sporten vil holde liv i synet på sportsjournalistikken som mindre viktig (English, 2016, s. 4), og sportsjournalistikken vil fortsette å ha et lavt profesjonelt omdømme (Marchetti, 2005, i English, 2016, s. 4).

Sportsjournalistikken kan stå ovenfor et veiskille der journalister fra andre felt tar over dekningen som inneholder andre aspekter enn sport, eller at kompetansen blant sportsjournalistene heves såpass at de selv kan ta for seg disse aspektene.

Litteraturliste

- Amnesty International (u.å.) *SPORTSVASKING: VM I QATAR*, Tilgjengelig fra: <https://amnesty.no/sportsvasking-vm-i-qatar> (Hentet 2. mars 2023)
- Bergh, N. (2022) Før VM fikk nordmenn et løfte. Grafen viser hvordan det gikk, *Aftenposten.no*. Tilgjengelig fra: <https://www.aftenposten.no/sport/fotball/i/onMEJj/foer-vm-fikk-nordmenn-et-loefte-grafen-viser-hvordan-det-gikk> (Hentet: 1. mars 2023)
- Broussard, R. (2020) "Stick to Sports" is Gone: A Field Theory Analysis of Sports Journalists' Coverage of Socio-political Issues. 21. Utg. 12. opplag. *Journalism Studies*, 1627-1643.
- Collett, M. Homewood, B. og Raymond, N. (2015) World soccer rocked by U.S., Swiss arrests of official for graft, *Reuters.com*. Tilgjengelig fra: <https://www.reuters.com/article/us-soccer-fifa-arrests-idUSKBN0OC0B020150527> (Hentet: 11. mai 2023)
- Durkee, A. (2022) IOC "Strongly Condemns" Russia For Violating "Olympic Truce" By Invading Ukraine, *Forbes.com*. Tilgjengelig fra: <https://www.forbes.com/sites/alisondurkee/2022/02/24/ioc-strongly-condemns-russia-for-violating-olympic-truce-by-invading-ukraine/?sh=4a983aa07c64> (Hentet: 10. Mai 2023)
- Elfsborg, S. (2018) Tæt på VM i Rusland: Putin, soft power, kirken og en ny national identitet, *Medianu.no*. Tilgjengelig fra: <https://www.medianu.no/oversigt/2018/1/16/sport-og-politik-vm-i-fodbold-2018> (Hentet: 10. mai 2023)
- English, P. (2016) Mapping the sports journalism field: Bourdieu and broadsheet newsrooms. 17. Utg. 8. opplag. *Journalism* s. 1001-1017.
- Forente Nasjoner (u.å.) *Russland*. Tilgjengelig fra: <https://www.fn.no/Land/russland> (Hentet: 10. mai 2023)
- Gans, H.J. (1979) *Deciding what's news: a study of CBS Evening News, NBC Nightly News, Newsweek, and Time*. 354. Utg. New York: Vintage Books.

- Hegre, H. og Bedin, T. (2021). Symbiose. Tilgjengelig fra: <https://ndla.no/article/30138> (Hentet: 12. mars 2023).
- Hofsrud, Ø. (2022) Andreas Selliaas er Årets Medienavn, *Kampanje.no*. Tilgjengelig fra: <https://kampanje.com/medier/2022/12/andreas-selliaas-er-arets-medienvavn/> (Hentet: 1. mars 2023)
- Langfeldt, E. O. (2022) Derfor sender NRK fotball-VM, *nrk.no*. Tilgjengelig fra: <https://www.nrk.no/sport/derfor-sender-nrk-fotball-vm-1.16161439> (Hentet: 23. mars 2023)
- Magin, M. og Geiss, S. (2021) Kvantitativ innholdsanalyse: fra problemstilling til gjennomført analyse. i I. Stuvøy, G. Tøndel & A. Tjora En smak av forskning. Bacheloroppgaven som prosjekt, prosess og produkt (s. 186-199). Oslo: Cappelen Damm
- Magin, M. og Maurer, P. (2019) Beat Journalism and Reporting. Oxford: Oxford Research Encyclopedia of Communication.
- Medietilsynet (2021) *ALLMENNKRINGKASTING: NRKs almmenkringkastingsoppdrag*, Tilgjengelig fra: <https://www.medietilsynet.no/tv-film-radio/allmennkringkasting/nrks-allmennkringkastingsoppdrag/> (Hentet: 10. mai 2023)
- Molnes, G. og Delebekk, N. F. (2022) Slik ble VM-dekningen. Tilgjengelig fra: <https://www.faktisk.no/artikler/j7lol/slik-ble-vm-dekningen> (Hentet: 23. mars 2023)
- Norum, M. L. (2022) «Putinisering av idretten»: - Bruker sporten som et skalkeskjul, *Filternyheter.no*. Tilgjengelig fra: https://filternyheter.no/putinisering-av-idretten-bruker-sporten-som-et-skalkeskjul/#__ (Hentet: 10. mai 2023)
- Norum, M. L. (2022) Qatar-sjefer planla PR-tiltak mot norske kritikere: «Norges Fotballforbund er alltid under press fra Josimar-folka» *Filternyheter.no*. Tilgjengelig fra: <https://filternyheter.no/qatar-sjefer-planla-pr-tiltak-mot-norske-kritikere-norges-fotballforbund-er-alltid-under-press-fra-josimar-folka/> (Hentet: 10. mai 2023)
- Observance of the Olympic Truce (1993) UN Resolution 48/11: Adopted by the General Assembly. Tilgjengelig fra: <https://digitallibrary.un.org/record/197368#record-files-collapse-header> (Hentet: 10. mai 2023)

- Panja, T. og Draper, K. (2020) U.S. says FIFA Officials Were Bribed to Award World Cups to Russia and Qatar, *Nytimes.com*. Tilgjengelig fra: <https://www.nytimes.com/2020/04/06/sports/soccer/qatar-and-russia-bribery-world-cup-fifa.html> (Hentet: 11. mai 2023)
- Retriever (u.å.) Om oss. Tilgjengelig fra: <https://www.retrievergroup.com/no/om-oss> (Hentet: 15. mars 2023)
- Ringdal, K. (2007) *Enhet og mangfold: Samfunnsvitenskapelig forskning og kvantitativ metode*. 2. utg. Bergen: Fagbokforlaget Vigmostad og Bjørke AS.
- Selliaas, A. (2022) Vladimir Putins edderkoppnett i internasjonal idrett, *Idrettspolitikk.no*. Tilgjengelig fra: <https://idrettspolitikk.no/2022/02/24/vladimir-putins-edderkoppnett-i-internasjonalt-idrett> (Hentet: 10. mai 2023)
- Språkrådet (2021) Sportvaske er årets ord 2021. Tilgjengelig fra: <https://www.sprakradet.no/Vi-og-vart/hva-skjer/Aktuelt/2021/sportvaske-er-arets-ord-2021/> (Hentet: 1. mars 2023)
- Tjora, A. (2021) *Kvalitative forskningsmetoder i praksis*. 4. utg. 2. opplag. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS.
- Vedtekter for Norsk rikskringkasting AS (2023) *NRK-plakaten – Del 2*, Tilgjengelig fra: <https://info.nrk.no/vedtekter/> (Hentet: 11. mai 2023)

Kodebok

Variabel 1: Fokus

Spørsmål: Er artikkelen sportslig eller utenomsportslig?

Definisjon: Her kategoriseres artiklene ut ifra hva sakens fokus er. Eksempler på saker som kodes som «Sport» er artikler som setter søkelys på kamper, resultater og lignende. Hvis det gjennomgående temaet i artikkelen ikke handler om noe sportslig, for eksempel politikk, samfunnskritikk eller historie, så vil artikkelen kodes som «Nyhet».

Koder:

1: Sport

2: Nyhet

Variabel 2: Kritikk

Spørsmål: Inneholder artikkelen kritikk?

Definisjon: For at artikkelen skal kodes som «Kritisk» må den inneholde minst en setning som inneholder kritikk av FIFA eller Russland på bakgrunn av brudd på menneskerettigheter, korrupsjon, bestikkelser eller lignende forhold som dreier seg om debatten rundt og i forkant av mesterskapet. Det tas ikke hensyn til hvilken side av debatten det vises til i kritikken i artikkelen.

Koder:

1: Kritisk

2: Ikke kritisk

Variabel 3: Journalist

Spørsmål: Er journalisten sportsjournalist?

Definisjon: Denne variabelen er delt inn i «Sportsjournalist» og «Annen journalist» på bakgrunn av hvilket fagfelt journalisten tilhører. Dersom journalisten som har skrevet artikkelen er en sportsjournalist vil den kategoriseres som «Sportsjournalist». Hvis

journalisten som har skrevet artikkelen har andre fagfelt enn sport som sitt hovedområde vil artikkelen kodes som «Annen journalist».

Dersom man ikke vet hvilket fagfelt journalisten tilhører kan man søke personen opp på google. Der kan bruke LinkedIn til å sjekke hvor de jobber eller tidligere har jobbet. Man kan også gå gjennom andre saker journalisten har skrevet for å sjekke hvilket fagfelt sakene tilhører.

Koder:

1: Sportsjournalist

2: Annen journalist

Variabel 4: Tidsperiode

Spørsmål: Når under mesterskapet ble artikkelen publisert?

Definisjon: Denne variabelen deler artiklene inn etter når de ble publisert. Mesterskapet vil bli delt inn i fire tidsperioder, på nøyaktig åtte dager hver. Artiklene vil bli kodet ut ifra hvilken tidsperiode saken ble publisert. Det er tatt utgangspunkt i tidspunktet for publisering, ikke eventuelle oppdateringer saken måtte ha.

Koder:

1: Første tidsperiode (14. Juni - 21. Juni)

2: Andre tidsperiode (22. Juni - 29. Juni)

3: Tredje tidsperiode (30. Juni - 7. Juli)

4: Fjerde tidsperiode (8. Juli - 15. Juli)

